

steigan.no 18 oktober 2025:

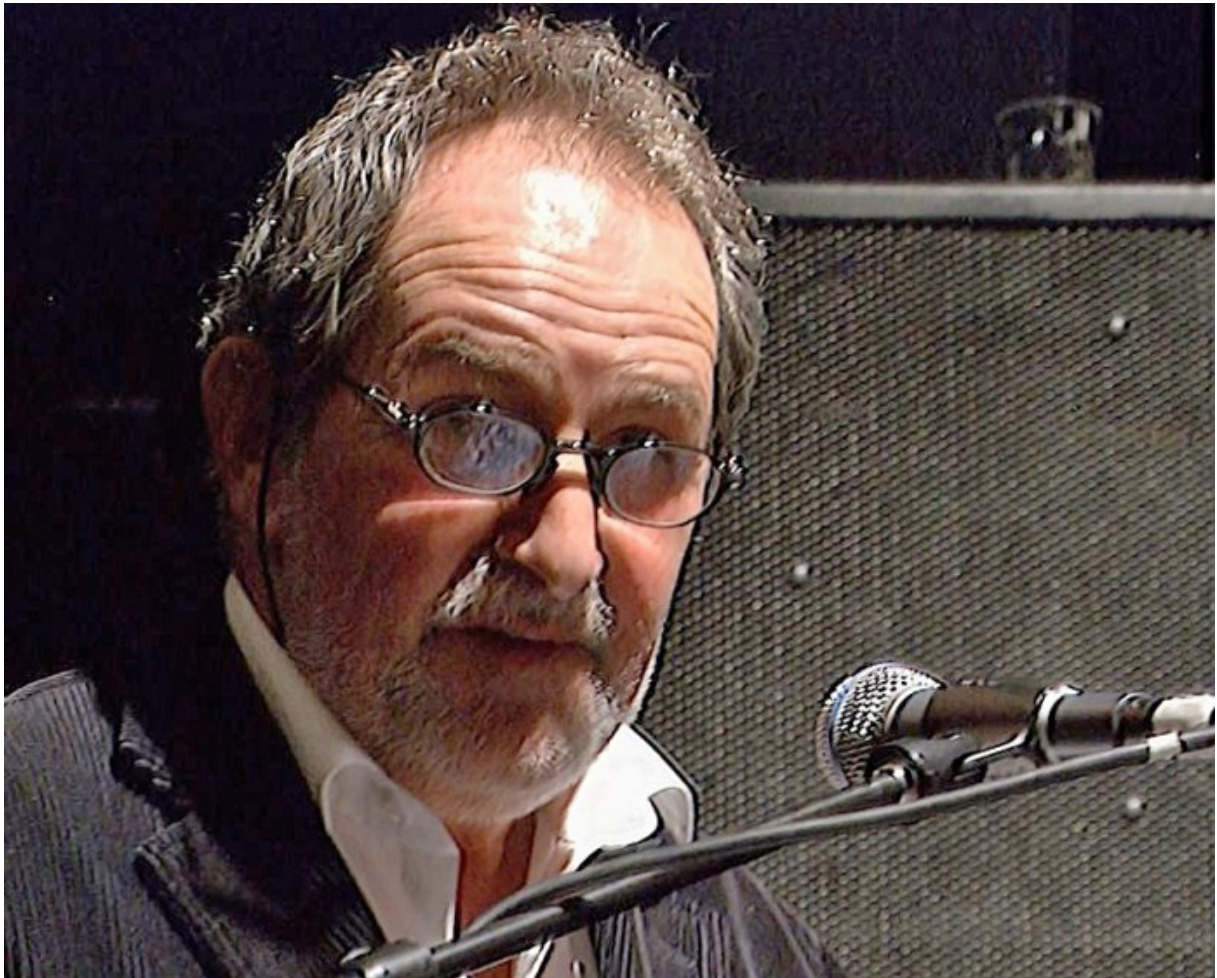
Jon M spiste ikke hamster i Perú

Av

Peter M. Johansen

-

18. oktober 2025

Jon Michelet under et foredrag om Tron Øgrim på Pakteatret i 2007. Foto: Wikipedia.

Brev til forfatteren Marte Brekke Michelet.

Jeg har skrevet et brev til forfatteren Marte Brekke Michelet som gjennom denne publiseringa nok nå må betegnes som et åpent brev. Det er skrevet i anledning av lanseringa av hennes nye bok, "Det har skjedd verre ting i utlandet" med undertittelen "Scener fra et farskap", og et intervju i Klassekampens bokmagasin lørdag (18. oktober) hvor hun kommer med den uhyrlige påstanden at hennes far, Jon Michelet (født 14. juli 1944 i Moss, død 14. april 2018), spiste hamster i Peru.

Peter M. Johansen.

Som tidligere internasjonal sekretær i AKP (m-l), med en viss oversikt over partiets partiforbindelser og maoistiske partier i utlandet, og deres gjøren og laden, inkludert interne motsetninger, fraksjonskamper og splittelser som førte til flere bokstavkombinasjoner som jeg har redegjort for i Klassekampens spalter gjennom den første delen av min 43-årige virke i avisa (1981-2024), føler jeg meg kallet til å kalle Marte Mich inn på teppet.

Et av mine kjære sidesprang for å vise hvor komplisert det kunne være: Noen husker kanskje striden om hvordan venstresida i Thailand skulle møte høyresida i den høyreekstreme paramilitære organisasjonen Røde Gaur (*Krathing Daeng*) som sto bak massakren på studenter og aktivister på Thammasat-universitet i Bangkok (Krung Thep Maha Nakhon) 6. oktober 1976, mange av dem medlemmer av og tilhengere av det maoistiske Communist Party of Thailand (CPT), også kjent som พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย, eller *Phak khommiwnit haeng prathet thai*, i henhold Royal Thai General System of Transcription (RTGS) ved sitt thailandske navn. De av dere som ikke husker det, kan trygt lese videre da dette slett ikke handler om Thailand og dere ikke vil høre mer om Røde Gaur som tok navn etter et stort storfe (*Bos gaurus*), som er hjemmehørende i det indiske subkontinentet og Sørøst-Asia, med mindre dere åpner denne wikipedia-saken om 6. oktober-massakren (*Het kan hok tula*).

https://en.wikipedia.org/wiki/6_October_1976_massacre

Men det er i egenskap bokstavpartirytter at jeg har sett meg nødt til å korrigere Marte Michelets påstand om at hennes far, Jon M, spiste hamster i Lima, slik jeg gjør i et leserinnlegg på Klassekampens debattsider i dag, onsdag 14. oktober, side 20. Brevet er nå avlevert elektronisk, og innlegget til KK ligger lenger ned i saken.

Hei Marte.

Jeg har lest intervjuet med deg i Klassekampens bokmagasin (18. oktober, s. 4-5). Her hevder du at din far, den kjente forfatteren og livskunstneren Jon Michelet, spiste hamster sammen med maoistiske kamerater i Peru under AKP (m-l)s delegasjonsreise dit i november-desember 1982 (s. 4, tredje spalte, andre spørsmål før mellomtittel "Knus patriarkatet"). Jeg er dermed pålagt av en høyst hemmelig disiplinærkomité å meddele deg om at du dermed har brutt den høyst adekvate og fortsatt gjeldende, retningslinja som Tron Øgrim, som var med i din fars reisefølge, prentet inn overfor AKP (m-l)s leder da de i 1970 hilste på "Den store rormannen" Mao Zedong (på denne tida ennå Tse-Tung) på Tienanmen i Beijing (Peking) da han, Øgrim, stakk stive fingre inn i siden på Pål Steigan og beordret ham, på sitt ofte lett paniske vis: – Ikke si no' tull! Ikke si no' tull.

Årsaken er at det ikke medfører riktighet, eller er "tull, for å gjengi Øgrim, slik det framgår av et innlegg som jeg har funnet nødvendig å be om blir inntatt på Klassekampens debattsider, som jo bekjent står redaksjonelt ansvarlig for det populære Bokmagasinet, at Jon M, din far, og nevnte Tron Øgrim, slett ikke spiste gullhamster, verken i Lima, Trujillo i nord, Arequipa, Cuzco og Puno ved Titicacasjøen i Andesfjellene eller i Bolivia, i Bogotá i Colombia og Caracas i Venezuela, eller i Den dominikanske republikken på øya Hispaniola og under mellomlandinga i San Juan i USAs oversjøiske område Puerto Rico hvor våre kamerater, da som nå, slåss for uavhengighet og mot å være "in the belly of the beast" (på spansk *en el vientre de la bestia*).

Jeg vil selvsagt ikke avkreve at du øver offentlig sjølvkritikk da jeg anser at hensikten ikke er ondartet og at ditt forhold til denne maoistiske ml-bevegelsen i Vest-Europa og som hjemsoekte Norge med dette AKP (m-l) som, slik jeg leser det, du likevel hadde en slags skrekkblandet respekt for, om enn av andre grunner enn at vi var "en utenrikspolitisk klubb" (s. 5, første avsnitt etter mellomtittel "XU og MI5") i "kamp mot begge supermakter, USA og Sovjet, for den internasjonale (og proletariske) solidaritet", mot all revisjonisme, selv i Detektimen, og reformisme, og i oppgjør med høyreavvik og deretter venstreavvik og mot defaitisme som en lett kan henfalle til og la seg overmanne (?) av nå som klubben er nedlagt, og ledelsen i avleggeren Rødt ikke klarer å opprettholde "kampen mot alle stormakter", men i stedet stiller seg bak Norges og Natos leveranser av våpen til Ukraina. (*Punktum!*)

For din far hadde helt rett: "Det har skjedd verre ting i utlandet" (s. 5, samme avsnitt), og det gjorde det hele tida, ikke veldig ulikt det som skjer i dag. (*Punktum allerede nå?*)

Her følger innlegget som sto i Klassekampen (onsdag 14. oktober) under den hardtslående tittelen "Jon M spiste ikke hamster!":

“Nei, kjære Marte Michelet, din far spiste ikke hamster med maoistene i Peru da han, Tron Øgrim og Olaf Svorstøl Sierraalta besøkte *Partido Comunista del Perú – Patria Roja* (Rødt Fedreland) som ble ledet av Alberto Moreno (selvsagt dekknavn) i november/desember 1982. Kameratene fra Patria Roja tok representantene fra AKP (m-l) med til en restaurant i Lima som serverte inkaretten marsvin (*Cavia porcellus*), ikke gullhamster (*Mesocricetus auratus*).

“Bare i Peru er det beregna at hele 65 millioner dyr blir spist årlig,” ifølge Stor norske leksikon. Men din far Jon M feiga ut fordi han tenkte på hvor lei døtrene hans ville bli. Det samme gjorde Tron. Den eneste i den revolusjonære trioene som spiste marsvin, var *Compañero* Olaf.

For øvrig var PCP-Patria Roja sentral i opprettelsen av den revolusjonære venstrefronten Unión de Izquierda Revolucionaria (UNIR) som igjen var med på å danne valgfronten Izquierda Unida (Venstrefronten) i 1980 sammen med Unidad Democrática Popular, Partido Comunista Peruano, Partido Comunista Revolucionario, Partido Socialista Revolucionario, Partido Unificado Mariateguista ... ok, men det var slik det var. Noen måtte holde oversikt; over partier og menyen.”

Peter M. Johansen
tidligere internasjonal sekretær i AKP (m-l)
pmj@peterm.no

Som det framgår av tittuleringa hadde – og har – jeg tilknytning til “den utenrikspolitiske klubben, i 1982 som medlem av Internasjonalt utvalg og AKP (m-l)s avdeling i Vennskapssambandet Kina – og journalist i Klassekampen fra 1981, da inne i et nesten tre år langt “sommervikaritet” som ble stadig forlenget av redaktør Sigurd “Johansen, kan du komme inn på mitt kontor” Allern på grunn av noen vel plasserte graviditeter som munnet ut i gode fødsler for mine flotte arbeidskamerater Tuva Gry Øyan og Trine Lynggaard, som begge har lagt fra seg sine tastaturer og dessverre ikke lenger er blant oss.

Marte Mich, som jeg litt uærbødig, men høyst respektfullt, tiltaler deg som fordi jeg har gjort det i en del tiår allerede, jeg hadde gleden av å jobbe i Klassekampen med dine foreldre. Først med din “helt rå” mor (s. 5, siste setning for mellomtittelen “XU og MI5”), Klassekampens avproletariserte disponent Toril Brekke som med dyktighet og ikke minst med sosial klokskap navigerte, for å bruke et åpenbart familiebegrep, gjennom turbulerte farvann med ei skute som tok inn fartruende med vann etter det økonomiske grunnstøtet med “dobbeltegg-avisa” fra 1994, og deretter med din far, redaktør Jon M., etter den såre redaktørstriden som gikk på hans personlige vennskap løs, men var helt avgjørende for den i praksis konkurse avisas overlevelse, i 1997. Regnskapstallene lyver ikke.

Jeg var på den tida fraksjonsleder for AKP på Klassekampen som jeg, av rituell lojalitet til AKPs hemmelighetskrummelurer, kall det gjerne AKPs *omertà* om du er familiær med begrepet fra Casa Nostra på Sicilia og Camorra i Napoli og har lest foreldrenes og kanskje egne mapper, ikke vil røpe hvor stor den var, men kan vel antyde at det var den ikke. En kveld ringer AKPs leder Jorun Gulbrandsen meg, fortsatt gift med Øgrim, på min første mobil, som Øgrim, som i dette brevet nå framstår som “ånden som går”, prakket på meg motstrebende for å være tilgjengelig under redaktørkonflikten, og spør om Tron kan komme ned til meg i min romslige toetasjers takterrasseleilighet i Jens Bjelkes gt. 47 på Tøyen fordi han har noe å fortelle meg.

Tron tar seg opp fem tungpustede etasjer med en bærepose (med ukjent reklame) med en påbegynt (uvisst når) blå Smirnoff vodka og en vel trekvart full halvannenliter med Grapesoda, utfordrende nok for to diabetikere. Vi fortsatte i historisk presens og sjenker i noen fingerbredder som ut fra våre kroppsstørrelser ble en bra støyt, og fyller på med noen overlevende bobler.

Så sier Tron på sin sjargong og med sin diksjon som jeg ikke tør begi meg inn på å forsøke å gjengi: – Dø, om jeg sier at jeg har vært nede hos Jon på Larkollen og sier at han har sagt ja til å bli redaktør, hva sier du da?

Jeg stotret fram (fritt etter hukommelse, men i trygg forvisning om at det er rett med hensyn til egen sosiolekt): – Da er vi redda!

Resten er som kjent historie, selv om det verserer mange andre versjoner om redaktørkonfliktene, hvorav de overveiende aller fleste spenner fra grove feil og (mer eller mindre velmente) forenklinger til rein og skjære sprøyt. Denne opplysningen, som ikke er mer enn en anekdote i slaktetida, med litt marinade på sideflesket, har aldri blitt offentliggjort, uten at det gir forhåpninger om å være et prisvinnende skup.

Jeg må også få gratulere deg, Marte Mich, med boka “Det har skjedd verre ting i utlandet. Scener fra et farskap” som jeg skal kaste meg over med glede, slik jeg gjorde med “Den største forbrytelsen” og “Hva visste hjemmefronten?” (som kanskje kunne ha vært skrevet med stor F?), fordi jeg for vel 35 år siden, pluss minus, skrev mange artikler i Klassekampen om jødeutryddelsen og anti-semittisme, lærerikt inspirert av Unni Katarina Rustad, “det gode mennesker fra Nannestad”, kraftfull leder av Kvinnefronten og i mange år den levende sjelen i Tronsmo bokhandel i Kr. August gate i Oslo sammen med Per Petterson som visstnok Jon M. skal ha lagt i bakken (s. 4, første spalte, siste avsnitt), og som mange skjønnlitterære og sakprosaiske ml-lesere må kjenne en stor taknemlighet overfor, selv om kanskje plastkortet peip i smerte. Ikke “Wait until Spring, Bandini”, og det var flere år enn John Fantes 1933 som Per oversatte, som var bratte.

Etter Hjemmefront-boka (2018) og debatten som fulgte, satt jeg igjen med en innvending hvor du kanskje kunne vært tilbøyelig til å ha hentet erfaringer fra AKP, og nå skriver vi fortsatt (m-l): Sikkerhetslinja og den åpenbare, men ubesvarte faren for Hjemmefronten som motstandsbevegelse, som ville ha fulgt med om Carl Fredriksens Transport hadde blitt en transportrute for godt kartlagte norske jøder.

“Scener fra et farskap”. Verden er stor og små scener som vi tar vare på. Vi er mange som vil ha en del av Jon M. En scene fra et partnerskap, eller i virkeligheten et ansettelsesforhold, var da jeg badet naken med storbaderen Jon M i en ikke navngitt (denne gangen ikke av sikkerhetsgrunner) innsjø et sted i Sverige etter å ha avlagt et besøk hos Jan Myrdal. Han plasket rundt med en nyklekket tanke i hodet om å kjøre Myrdals “May. En kärlek” (1998) som føljetong i Klassekampen, men “de unge løver” som han kalt den yngre garden i redaksjonen, syntes ikke mye om forslaget, og vi hadde vel strengt tatt verken penger eller muligheter til å gjøre det. De, og du kjenner opptil flere av dem, mente nok at Myrdal var like gammel som Carl Michael Bellmanns Gubben Noa.

Myrdal blir omtalt som “svensk forfatter, essayist og omdiskutert intellektuell på venstresiden i svensk politikk” av Store norske leksikon og som “*a Swedish author known for his strident Maoist, anti-imperialist and contrarian views and heterodox and highly subjective style of autobiography*”, som er så bedøvende vakkert at den krever en oversettelse: “en svensk forfatter kjent for sine skarpe maoistiske, antiimperialistiske og kontrære synspunkter og sin heterodokse og svært subjektive selvbiografiske stil”. Myrdal som var født i 1927 og døde 30. oktober 2020 i det raserte folkhemmet som hans foreldre var sentrale i oppbygginga av, hadde stort gjennomslag i ml-kretser og utover “den utenrikspolitiske klubben” med sitt globale Sør-perspektiv. Det bidro sikkert til at dine foreldre tok dere med til Lusaka i Zambia for at Toril Brekke skulle jobbe for den namibiske frigjøringsfronten Swapo (South African People’s Organisation).

Men det er ikke dekning for din påstand om at “ml’erne kunne mer om “den tredje verden enn om norske forhold” (s. 5, andre avsnitt etter mellomtittelen “XU og MI5”). Den nye streikebølgen, kampen mot EF og folkeavstemninga, kvinnekampen, opprettelsen av Klassekampen og Oktober som fortsatt er blant oss, og oppgjøret med sosialdemokratiet, som Jon M var den siste redaktøren i Klassekampen til å videreføre, gjorde at AKP (m-l) festet røtter i norske forhold i motsetning til altfor mange av postkassepartiene som det, tro meg, fantes en betydelig del av rundt om i verden, ved siden av høyst levende og kjempende partier som Patria Roja i Peru, som på et tidspunkt var redusert til 26 *compañeros* på grunn av forfølgelsen, både før og etter besøket på marsvinrestauranten i Lima. Selv analysen av klassestrukturene i landbruket, “Bøndene, arbeiderklassen og revolusjonen” av Georg Vaagen (1913–87), revisor i Skatteetaten og medlem av sentralkomiteen fra 1973 til 1984, i Røde Fane 1/2–1977 står seg i metode i dag.

Småpartiveldet fikk sitt eget alfabet, med ulike parenteser. Det førte til at når tyrkiske TKP tok kontakt, måtte en alltid sjekke hvilken parentes: hakeparenteser, klammeparenteser, krøllparenteser, sløyfeparenteser eller vinkelparenteser i den ikke alltid fruktbare kampen, og dessverre ofte blodige og ødeleggende kampen, om å være det virkelige kommunistpartiet. Men her er vi, “the Highwaymen” – and women” – hvor et av Jimmy Webbs vers kunne vært dedikert til Jon M, særlig siste verselinje (NB! Legge merke til at Johnny Cash omtaler Willie Nelson, Kris Kristofferson og Waylon Jennings som sine “musikalske kamerater”)

I was a sailor

I was born upon the tide

And with the sea I did abide

I sailed a schooner round the Horn to Mexico

I went aloft and furled the mainsail in a blow

And when the yards broke off they said that I got killed

But I am living still

Det har fulgt mye musikk på vår vei, og vi gløymde aldri Praha eller Anna fra Kløfta, hei, selv om Østen ikke er like rød.

Gratulerer med boka, Marte Mich, håper livet er snilt med deg.

Peter M.

Denne artikkelen ble publisert på [bloggen](#) til Peter M.Johansen.